

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a dr. Krizsa Lajos ügyvéd által képviselt felperesnek a ... ügyvezető által képviselt alperes ellen munkaviszony jogellenes megszüntetésének megállapítása és jogkövetkezményei iránt a Fővárosi Munkaügyi Bíróságon 13.M.3709/2008. szám alatt megindított és a Fővárosi Bíróság mint másodfokú bíróság 49.Mf.632.947/2009/6. számú ítéletével befejezett perében a jogerős ítélet ellen a felperes részéről előterjesztett felülvizsgálati kérelem folytán a 2011. május 11-én megtartott nyilvános tárgyaláson meghozta és kihirdette a következő

k ö z b e n s ő í t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság a Fővárosi Bíróság 49.Mf.632.947/2009/6. számú ítéletét hatályon kívül helyezi, a Fővárosi Munkaügyi Bíróság 13.M.3709/2008/8. számú ítéletét megváltoztatja, és megállapítja, hogy az alperes a felperes határozatlan időre szóló munkaviszonyát a 2008. június 30-án közölt intézkedésével jogellenesen szüntette meg. A felperes munkaviszonya 2011. május 11-én szűnik meg. A jogellenességhez fűződő anyagi jogkövetkezmények tekintetében a munkaügyi bíróságot az eljárás folytatására utasítja.

A felperest felülvizsgálati eljárási illetékfizetési kötelezettség nem terheli.

A Legfelsőbb Bíróság az alperes felülvizsgálati eljárási illetékét 54.000 (ötvennégyezer) forintban állapítja meg.

I n d o k o l á s

A megállapított tényállás szerint a felek 2009. április 1-jével létesítettek határozatlan időre szóló munkaviszonyt, amely szerint az alperes szakács munkakörben alkalmazza a felperest havi 70.000 forint munkabér fizetése mellett. A felek a munkaszerződésben 90 nap próbaidőt kötöttek ki. Miután az alperesnél székhely és cégvezető váltás történt, az ügyvezető a munkavállalókkal új munkaszerződést kötött, és egyben a régi munkaszerződést érvénytelenítette az alperes. A felperes által is aláírt 2008. március 31-ei keltezéssel készült új munkaszerződésben havi 75.000

személyi alapbért és 3 hónap próbaidőt határoztak meg.

Az alperes ügyvezető igazgatója a felperes munkaviszonyát a 2008. június 29-én kelt munkaviszony megszüntetése tárgyú intézkedésében 2008. június 30-ai határidővel „felmondta”. Miután az írásbeli intézkedés átvételét a felperes 2008. június 30-án megtagadta, arról az ügyvezető és a jelenlévő két munkavállaló jegyzőkönyvet vett fel. A munkaviszony megszüntetéséről szóló okiratot az ügyvezető még aznap postára adta, a munkáltatói igazolásokat a felperes 2008. július 4-én személyesen átvette.

A felperes keresetében a munkaviszonya jogellenes megszüntetésének megállapítását, és az eredeti munkakörbe történő visszahelyezés mellőzésével a Munka Törvénykönyvéről szóló 1992. évi XXII. törvény (Mt.) 100. § (4) és (6) bekezdésében foglaltak alkalmazásával 12 havi átlagkeresetének megfelelő átalánytérítés, valamint a felmondási idő felére járó átlagkeresete, a ki nem adott szabadsága pénzbeni megváltása és a költségei megfizetésére kérte kötelezni az alperest.

Arra hivatkozott, hogy az eredeti munkaszerződése szerint a próbaideje 90 nap volt, az alperes pedig a 91. napon, a próbaidő lejártá után jogellenesen szüntette meg azonnali hatállyal a munkaviszonyát.

A Fővárosi Munkaügyi Bíróság 13.M.3709/2008/8. számú ítéletében a felperes keresetét elutasította.

A munkaügyi bíróság a felek közti jogvitát a javított, 2008. március 31-ei keltezésű munkaszerződés tartalmát figyelembe véve bírálta el, mivel azt tekintette érvényesnek. A munkaügyi bíróság bizonyítottan találta, hogy a felperes 2008. június 30-án a munkaviszony megszüntetésére vonatkozó alperesi nyilatkozat átvételét megtagadta. Utalt az Mt. 6. § (4) bekezdésében foglaltakra, miszerint az írásbeli nyilatkozat közlése akkor is hatályos, ha az átvételt az érdekelt megtagadja vagy szándékosan megakadályozza. Tekintettel arra, hogy az alperes az írásbeli közlés átvételének megtagadásáról jegyzőkönyvet vett fel, a munkaügyi bíróság arra a jogkövetkeztetésre jutott, hogy a felperes munkaviszonyának megszüntetésére a munkaszerződésben kikötött 3 hónapos próbaidő utolsó napján jogszerűen került sor.

A felperes fellebbezése folytán eljáró Fővárosi Bíróság a 49.Mf.632.947/2009/6. számú ítéletében az elsőfokú bíróság ítéletét részítéletnek tekintette, és mint ilyet, helybenhagyta.

Nem találta megalapozottnak a felperesnek az eljárási szabályok megsértésével kapcsolatos érvelését, mivel a tárgyalási jegyzőkönyv a felperes állításával ellentétben kifejezetten

tartalmazta, hogy a megidézett tanúk a tárgyalótermet elhagyták. Felperesnek az az állítása is ellentétesnek minősült a tárgyalásról felvett jegyzőkönyvben foglaltakkal, hogy az egyik tanú magyarul olvasni sem tudott. A másodfokú bíróság hangsúlyozta, hogy a felperesnek a Pp. 118.§ (3) bekezdésére hivatkozással lehetősége volt a tárgyaláson a jegyzőkönyv kijavítására indítványt tennie, erre azonban nem került sor, ezért utóbb a fellebbezésében a jegyzőkönyv téves vagy hiányos tartalmára alappal már nem hivatkozhatott.

Az ügy érdemét illetően a másodfokú bíróság megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a szükséges bizonyítást lefolytatta, a tényállást helyesen állapította meg, és helytálló az abból levont következtetése. A másodfokú bíróság ugyanakkor azt is megállapította, hogy az elsőfokú bíróság nem döntött a szabadságmegváltásra vonatkozó kereseti kérelem felől, ezért az elsőfokú ítéletet részítéletnek tekintette, és az elsőfokú bíróságot e kereseti kérelem elbírálására utasította.

A felperes felülvizsgálati kérelmében - tartalma szerint - a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését, a munkaügyi bíróság részítéletének megváltoztatását és a kereseti kérelmének helyt adó határozat meghozatalát, másodlagosan az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását, valamint az alperesnek a költségekben való marasztalását kérte.

Indokolásként arra hivatkozott, hogy esetében lényegében a próbaidő meghosszabbítására került sor, ami az Mt. 81. § (2) bekezdésébe ütközött. Továbbra is fenntartotta álláspontját, miszerint az elsőfokú eljárás során a tanúk meghallgatására a Pp. 172.§-ában foglaltak megsértésével került sor, és a Pp. 172. § megsértésére is hivatkozott.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályában való fenntartására irányult. Álláspontja szerint a felperes felülvizsgálati kérelme megalapozatlan, a próbaidő tartamát három hónapban állapították meg, a megszüntetésre ezen időtartam utolsó napján került sor.

A felülvizsgálati kérelem alapos.

A felülvizsgálati eljárásban is irányadó tényállás szerint a felek közt a munkaviszony a 2008. április 1-jén megkötött munkaszerződéssel jött létre, amelyben a felek határozatlan időre szóló munkaviszony létesítésében állapodtak meg, és 90 nap próbaidőt kötöttek ki. A felperes ugyanezen a napon az alperesnél szakács munkakörben munkába lépett. Az alperes telephelyének címe és egyéb adatok változása miatt az ügyvezető egy új munkaszerződés megkötését tartotta indokoltnak, amit egyébként - noha a munkába

lépés, azaz 2008. április 1-je után kötötték meg - 2008. március 31-ére visszadátumoztak, és azt a felperes is aláírta. Az új (módosított) szerződés szerint a felperes személyi alapbére 70.000 forint/hó helyett 75.000 forint/hóra módosult, és a szerződés 8. pontjában három hónap próbaidő kikötése szerepel.

Az eljáró bíróságok a jogvita eldöntését illetően ez utóbbi szerződést tekintették a felek közt létrejött „érvényes” szerződésnek.

Az eljáró bíróságok azonban a próbaidő mértéke szempontjából az általuk érvényesnek tekintett munkaszerződésnek tévesen tulajdonítottak perdöntő jelentőséget.

A felek közös megegyezéssel a korábbi munkaszerződésüket módosíthatják, új feltételekkel új munkaszerződést köthetnek, ennek során azonban az Mt.-nek a próbaidőre vonatkozó kogens rendelkezései nem sérülhetnek.

Az Mt. 81. § (1) bekezdése értelmében a munkaszerződésben a munkaviszony létesítésekor próbaidő kiköthető. A munkaszerződés megkötését és a munkavállaló munkába lépését követően írásba foglalt munkaszerződésbe, illetve munkaszerződés módosításba utólag próbaidőre vonatkozó kikötés nem tehető, a munkába lépéskor kikötött próbaidő utólag nem módosítható, a próbaidő meghosszabbítása tilos (Mt. 81. § (2) bekezdés). Az ezektől eltérő megállapodás érvénytelen.

A perbeli esetben a felek között a munkaviszony 2008. április 1-jén létesült, és ekkor a megkötött munkaszerződésben 90 nap próbaidőben állapodtak meg. A felek egybehangzóan nyilatkoztak a tekintetben, hogy az új (módosított) munkaszerződés megkötésére a munkába lépést követően a munkaviszony fennállása alatt került sor, amit a munkaszerződés munkáltatói példányának alperes által történt „érvénytelenítése” tárgyában felvett jegyzőkönyv 2008. április 2-ára történő keltezése is alátámaszt.

A fentiekből következően a munkaviszony fennállása alatt a felek az új, illetve módosított munkaszerződésben próbaidő kikötéséről, különösen pedig meghosszabbításáról már nem rendelkezhettek. A munkaviszony létesítésekor munkaszerződésben kikötött 90 nap próbaidőnek a törvény tiltó rendelkezése ellenére három hónapra (91 napra) való meghosszabbítására vonatkozó megállapodás ennél fogva érvénytelen volt annak ellenére, hogy a felperes ezt aláírta. Az alperes által történt „érvénytelenítésnek” ebből a szempontból nem volt joghatása.

A 90 napos próbaidő nem vitásan 2008. június 29-én letelt, az alperes a munkaviszony azonnali hatályú megszüntetésének jogát

2008. június 30-án, vagyis a próbaidőn túl, a 91. napon gyakorolta.

Az Mt. 81.§ (3) bekezdése akként rendelkezik, hogy a próbaidő alatt a munkaviszonyt bármelyik fél azonnali hatállyal megszüntetheti. E törvényi rendelkezés helyes értelmezése szerint a munkaviszony alanyait az azonnali hatályú megszüntetés joga csak a próbaidő alatt illeti meg, ezért ez esetben az Mt.-nek a határidők számítására vonatkozó 12. § (4) bekezdése nem alkalmazható, hiszen a próbaidő tiltott meghosszabbítását eredményezheti.

A fenti indoklásra tekintettel a Legfelsőbb Bíróság a Pp. 275. § (4) bekezdésében foglaltak alkalmazásával a jogerős ítéletet hatályon kívül helyezte, a munkaügyi bíróság ítéletét megváltoztatta és a jogalap tekintetében közbenső ítéletet hozott (Pp. 213. § (3) bekezdés), megállapítva, hogy a felperes munkaviszonya 2011. május 11-én szűnt meg (Mt. 100. § (5) bekezdés).

A munkaviszony jogellenes megszüntetéséhez fűződő anyagi igények tekintetében a munkaügyi bíróságnak az eljárást folytatnia kell.

A 6/1986.(VI.26.) IM rendelet 14. §-ában foglaltak alapján a felperes felülvizsgálati eljárási illetékét az állam viseli, míg az alperes illetékfizetési kötelezettsége ugyanezen rendelet 13. § (2) bekezdésén, az illeték mértéke az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 50. § (1) bekezdésében foglaltakon alapul.

Budapest, 2011. május 11.

*Dr. Tálné dr. Molnár Erika s.k. a tanács elnöke,
Dr. Földényi Gyuláné s.k. előadó bíró,
Dr. Stark Marianna s.k. bíró*

A kiadmány hitelével:

bírósági tisztviselő